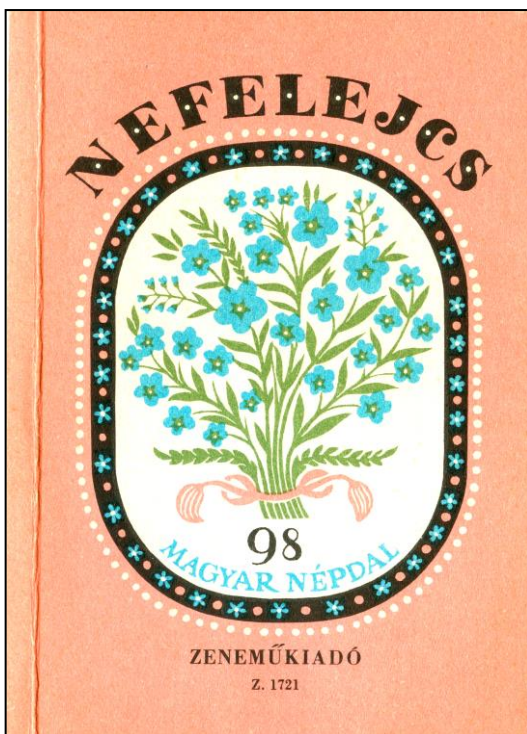

Népdalgyűjtés Jósvafőn

1952. július-augusztusában Jósvafőn járt dr. Mathia Károly (Nagykanizsa, 1902-Budapest, 1961), kinek nevére a településen már senki sem emlékszik, s feltehetően kevesen vannak, akik tudják mivel foglalkozott. A sokoldalú tanár, bölcsészdoktor, alezredes, néprajzkutató, zeneszerző magyarból, történelemből és latinból diplomázott és doktorált (1919-1923), de 1920-tól a zeneakadémián Kodály Zoltántól zeneszerzést is tanult. Egyházi és katonai iskolákban tanított, a Honvéd Ludovika Akadémián katonai ügyvitelt, tereptant és nyelveket oktatott, de ő vezette a 150 fős ének- és zenekart is. 1942 és 1944 között az athéni magyar nagykövetség katonai attaséja volt, 1944-ben alezredesnek nevezték ki. A háború után ismét egyházi iskolákban tanított, majd azok államosítása után Kodály Zoltánnak köszönhetően a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzkutató Csoportjában tevékenykedett. Feltehetően nem a Baradla vonzásában, hanem munkájához kapcsolódóan jutott el Jósvafőre, ahol hat népdalt, az általa használt tárgykörök szerint 1 katonai, 2 szerelmi, 2 párosító és lakodalmi, végül 1 tréfás dalt gyűjtött.

JÓSVAFŐI HELYTÖRTÉNETI FÜZETEK 41.

De járt Szinben és Szögligeten is, ahol két párosító és lakodalmas, illetve egy szerelmi, egy párosító és lakodalmas nótát jegyzett fel. Ezeknél az éneklés idejét is feltüntette. A palóc vidékre tekintettel a szövegekben jelölte a normál kiejtéstől való eltérést (ë betű helyett ö). Jósvafőn az adatszolgáltató a 86 éves özv. Bucsek Istvánné, Fodor Zsuzsanna, a 79 éves Deli György és a 61 éves Parajdi István, míg Szögligeten a 75 éves Magyar Ferenc és a 67 éves özv. Taskó Mihályné, Tátrai Apollónia, Szinben pedig a 17 éves Jóna Erzsébet volt.

A Jósvafőn, Szinben és Szögligeten 1952. július-augusztusban gyűjtött népdalok

<i>gyűjtő</i>	<i>település</i>	<i>tárgykör</i>	<i>cím</i>	<i>vers- szak</i>	<i>éneklés</i>	<i>oldal</i>
Bucsek Istvánné	Jósvafő	katona d.	Ha én azt tudtam volna	3		54
Bucsek Istvánné	Jósvafő	szerelmi d.	Mikor még én kicsiny voltam	2		76
Deli György	Jósvafő	szerelmi d.	Jósvafői sugártony	1		86
Magyar Ferenc	Szögliget	szerelmi d.	Elmennék nálatok	4		77
Jóna Erzsébet	Szin	párosító, lakodalmas d.	Piros kendőm	1	kontyolás után, a lakodalomban	127
Jóna Erzsébet	Szin	párosító, lakodalmas d.	Két út van előttem	6	a násznép templomból visszatérésekor	128-129
Parajdi István	Jósvafő	párosító, lakodalmas d.	Dombon van a kis-angyalom lakása	3	esküvőről hazajövet	130-131
Parajdi István	Jósvafő	párosító, lakodalmas d.	Túr a disznó	3	esküvőre menet	132
Taskó Mihályné	Szögliget	párosító, lakodalmas d.	Nézz ki, anyám	3	menyasszony búcsúztató	126
Bucsek Istvánné	Jósvafő	tréfás d.	Mindénnek van szeretője	2		158

A dalok és a kapcsolódó dallamok nyomtatásban először 1955-ben jelentek meg, majd a Zenemű Kiadó, Nefelejcs, 98 magyar népdal címen, 1986-ban kiadott könyvecskében tette közkincsé. Erről Szabylár Péter a „Jósvafői Helytörténeti Füzetek” 26. számában (2007) ugyan hírt adott, de bővebb ismertetéssel nem szolgált, illetve a mellékletekben szereplő dalok szövege, a rossz minőség miatt nem olvasható, ezért érdemes az akkori hírt kiegészíteni. Talán lesznek olyan fiatalok, akik énekükkel segítik a környék népdalainak megőrzését.

Székeley Kinga

23. Ha én aztat tudtam volna

Jósvafő (Abaúj) 1952. VII.

Özv. Bucsek Istvánné, Fodor Zsuzsanna 86 é.

Tempo giusto ♩ - 84

1. Ha én az-tat tudtam vó - na,
Hogy a jány-ból asszony vó - na:
Fűz - fa - kar-dot köt-tem vó - na,
Ka - to - ná - nak álltam vó - na.

The musical score is written on four staves. The first staff is an instrumental introduction with the tempo marking 'Tempo giusto ♩ - 84'. The second, third, and fourth staves contain the vocal melody with lyrics. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The lyrics are: '1. Ha én az-tat tudtam vó - na, Hogy a jány-ból asszony vó - na: Fűz - fa - kar-dot köt-tem vó - na, Ka - to - ná - nak álltam vó - na.'

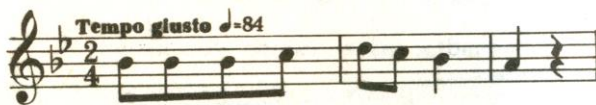
2. Katona már az én nevem.
Annak nevelt anyám engém.
Még a bölcsőben ringatott,
Mikor katonának adott.

3. Ha én aztat mégtudhatnám,
Mélyik legény haragszik rám:
Mögölelném, megcsókolnám,
Talán nem haragudna rám!

36. Mikor még én kicsiny voltam

Jósvafő (Abaúj) 1952. VII.

Özv. Bucsek Istvánné, Fodor Zsuzsanna 86 é.

1. Mi - kor még én kicsiny vol - tam,

A di - ó - ér' majd mēghol - tam,

De már mos - tan na - gyobb va - gyok,

A le - gé - nyér' majd mēg - ha - lok!

2. Nagy az én rózsám ereje,
Kilenc pandur sēm bír vele,
De ha az én szavam hallja,
Sírva borul az asztalra.

44. Jósvafői sugártorony

Jósvafő (Abaúj) 1952. VIII.
Deli György 79 é.

Parlando $\text{♩} = \text{cca } 60$

Jós - va - fő - i su - gár - torony
de ma - gos, A te - tején van éggy al - ma,
de pi - ros. Azt az al - mát
hét - fe - lé lē - het vág - ni,
Ha nēm szeretsz, nēm muszáj hoz - zámjár - ni.
Ha nem sze - retsz, adj oda egy
bar - ná - nak, Most van az az i - dő:
kö - nyő - rög a le - gény a lány - nak.

37. Elménnék nálatok

Szögliget (Abaúj) 1952. VII.
Magyar Ferenc 75 é.

Rubato ♩ = cca 60

1. El- mēn - nēk ná - la - tok,

ha sō - tēt nēm vó - na, Még is csó -

kol - ná - lak, Ha hold - vi - lág vó - na!

2. Holdvilág a naptól
Messze jár egymástól,
Én is messze járok
A kedves babámtól.
3. Este van, este van,
De nēm mindēn lánynak,
Csak annak az égynek,
Kihēz sokan járnak.
4. Énhozzám nēm járnak,
Nincs is nélkēm este,
Még a csillagos ég is
Sötétre van fēstve.

74. Piros kendőm

Szin (Abaúj) 1952. VII.
Jóna Erzsébet 17 é.

Tempo giusto ♩ 84

Pi-ros ken-dőm, de el-vét-tél
min-dén-től, El-vét-tél a
szép lë-ány-é-le-tëm-től.
Már ez-u-tán nëm më-he-tëk
a bál-ba, Nëm áll-ha-tok (a)
lá-nyok kö-zé a sor-ba.

*Kontyolás után éneklük a la-
kodalomban.*

75. Két út van előtttem

Szín (Abauj) 1952. VII.
Jóna Erzsébet 17. é.

Tempo giusto ♩ = %

1. Két út van e - lőt - tem,
mē - lyi - kén in - dul - jak?
Két - tő a sze - re - tőm,
mē - lyik - től bí - csűz - zak?

2. Szóktétől búcsúzóok

piros pünkösöd napján,

Barnától még nem válok, csak
halálom óráján.

3. Magas a kútágas,

nehéz meríteni,
Durcas a galambom,
nehéz megölelni.

128

4. Ölelni akarom,
nēm hajlik a karom,
Hajlik már a karom,
de nēm a galambom.

5. Jaj annak a fának,
kit fejsszével vágna,
Jaj annak a lánynak,
kit mindig gyaláznak.

6. Engēm is gyalázott
ēgy sēm mirevaló,
Ássa ki a szēmēt
kēt fekete holló.

Akkor éneklük, amikor a mász-
nēp visszatér a templomból.

129

76. Dombon van a kisangyalom lakása

Jósvafő (Abaúj) 1952. VIII.
Parajdi István 61 é.

1. Dom-bon van a kis-an-gya-lom

130

2. Ezt a kislányt még akkor megszerettem,

Mikor vele legelőször beszéltem.

Mégtetszett a gyönyörű szép szaváról,

Homlokára gondoródott hajáról.

3. Faluvégi csárda az én lakásom,

Kisangyalom, véled abban tanyázom.

Mindén este muzsikászó, cimbalom,

Ugy élelem majd téveled a világom.

Esküőről hazagövet éneklék.

131

77. Túr a dísznó

Jósvafő (Abaúj) 1952. VIII.
Parajdi István 61 é.

Rubato $\text{♩} = \text{cca } 70$

1. Túr a dísz-nó, ha a gyöp-re
hajt-ják, Tar-tot-tam sze-re-tőt, szó-két,
bar-nát. Most is tar-tok(a)bús szi-vem-re
egy-gyet, A-ki-vel a
hit-re el is mē-gyék.

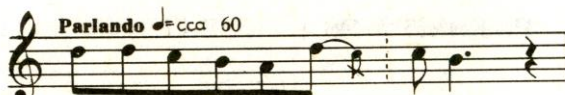
2. Egyenésen nőtt a rétén a nád,
De kedvemre nevelt éldésanyád!
Olyan éldésanyát kell keresni,
Aki ilyen szép lányt tud nevelni.
3. Éldésanyám, minek adott férjhez,
Minek adott idegén legényhez?
Jaj, de bajos ölelni szegénynek
Idegén lányt idegén legénynek!

Esküvőre menet éneklük.

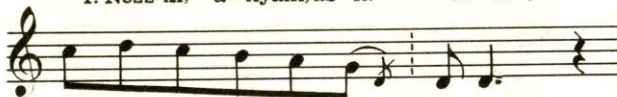
73. Nézz ki, anyám

Szögliget (Abaúj) 1952. VII.

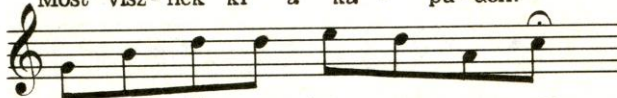
Özv. Taskó Mihályné, Tátrai Apollónia 67 é.

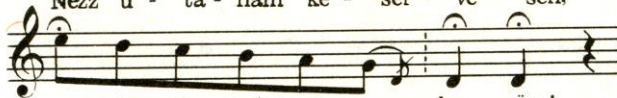
1. Nézz ki, a - nyám, ab - la - ko - don,

Most viz - nek ki a ka - pu - don.

Nézz u - tá - nam ke - ser - ve - sen,

Látsz - é töb - bet, vagy so - ha - sém!

2. Édesanyám rózsafája
Engem nyitott utoljára.
Bárcsak né is nyitott volna,
Maradtam volna bimbóba!

3. Édesanyám rózsafája,
Én voltam a legszebb ága,
De egy legény lészakasztott,
Karjai közt elhervasztott.

Menyasszonybúcsúztató

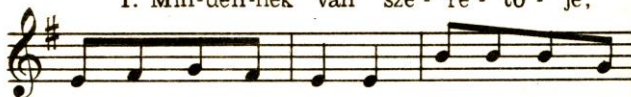
96. Mindénnek van szeretője

Jósvafő (Abaúj) 1953. VII.

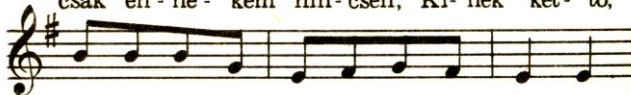
Özv. Bucsek Istvánné, Fodor Zsuzsanna 86 é.

1. Min-dén-nek van sze - re - tő - je,

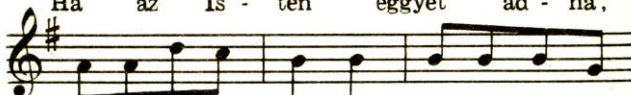
csak én - né - kem nin - csen, Ki - nek ket - tő,

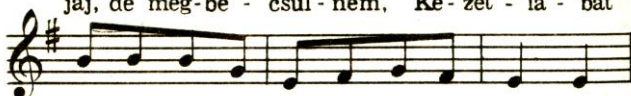
ki - nek há - rom, né - kem egy szem sin - csen.

Ha az Is - ten éggyet ad - na,

jaj, de mēg-be - csül - nēm, Ke - zét - lá - bāt

össze - köt-nēm, a füst-re úgy tēn - nēm!

2. Kiállították a karót, be is állították,
A jányoknak a javát is mind kiválogatták,
Maradt nekem egy nagy boglyas, mi' csinájjak véle?
Bondort* dugok az orrába, had ballagjon véle!

* bondor = „a kender, mikor nyúvík“.